

Materiały do flory mniszków (*Taraxacum* – Asteraceae) Wysoczyzny Ciechanowskiej

PAWEŁ MARCINIUK i JOLANTA MARCINIUK

MARCINIUK, P. AND MARCINIUK, J. 2010. Materials to the flora of dandelions (*Taraxacum* – Asteraceae) in Wysoczyzna Ciechanowska region. *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 17(1): 37–41. Kraków. PL ISSN 1640–629X.

ABSTRACT: The paper presents preliminary results of research concerning location of *Taraxacum* species in Wysoczyzna Ciechanowska region. On basis of the herbal material, collected from 2006 to 2008, 43 locations of 20 species (2 from *Palustria* section and 18 from *Ruderalia* section) have been given.

KEY WORDS: *Taraxacum*, *Asteraceae*, distribution, Wysoczyzna Ciechanowska region, Poland

P. Marciniuk i J. Marciniuk, Zakład Botaniki, Instytut Biologii, Akademia Podlaska, ul. B. Prusa 12, PL-08-110 Siedlce, Polska; e-mail: pawelm@ap.siedlce.pl

WSTĘP

Obecny stan badań nad rozmieszczeniem w Polsce drobnych gatunków rodzaju *Taraxacum* jest wciąż bardzo słaby i nierównomierny (GŁOWACKI 2004). Do mezoregionów geograficznych, z których dotychczas brak jakichkolwiek danych należy m.in. Wysoczyzna Ciechanowska (KONDRACKI 2002). Niniejsza praca stanowi pierwsze doniesienie z badań nad florą mniszków tej części kraju. Ogółem zamieszczono w pracy 43 stanowiska 20 gatunków – 8 stanowisk 2 gatunków mniszków z sekcji *Palustria* oraz 35 stanowisk 18 gatunków z sekcji *Ruderalia*.

UWAGI METODYCZNE

Materiał zielnikowy zebrany został w latach 2006–2008 na wilgotnych łąkach i torfowiskach niskich Wysoczyzny Ciechanowskiej. Okazy oznaczone zostały przez autorów, wyjątek stanowią: *T. leptodon* oznaczony przez Prof. Zygmunta Głowackiego oraz nietypowy okaz *T. vindobonense* z Nasielska oznaczony przez Dra Jana Štěpánka. Poprawność wszystkich oznaczeń mniszków z sekcji *Palustria* potwierdził J. Štěpánek, zaś mniszków z sekcji *Ruderalia* holenderscy eksperci – Arie Hagendijk i Piet Oosterveld.

Wykaz gatunków uporządkowano według sekcji (KIRSCHNER & ŠTĚPÁNEK 1997), a w ich ramach zastosowano porządek alfabetyczny. Każde stanowisko zlokalizowano względem sieci kartogramu ATPOL (ZAJĄC 1978), w kwadratach o boku 2,5 km oraz względem najbliższej miejscowości. Opis uzupełniono

o datę zbioru, informację o siedlisku oraz nazwiska osób, które dokonały zbioru, oznaczenia i sprawdzenia poprawności oznaczeń.

Nazwy gatunków z sekcji *Ruderalia*, łącznie ze skrótami nazwisk podano za LUNDEVALDEM i ØLLGAARDEM (1999), zaś gatunków z sekcji *Palustria* za KIRSCHNEREM i ŠTĚPÁNKIEM (1998).

WYKAZ GATUNKÓW

Sect. *Palustria* (H. Lindb.) Dahlst.

Taraxacum paucilobum Hudziok

EC5701: Maków Mazowiecki, wilgotna łąka przy wschodniej granicy miasta, 16.05.2008, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*; **EC5800:** Tłuszcz, podmokła łąka przy lesie, 20.05.2008, *leg. et det. P. Marciniuk*; **EC6320:** Obręb, wilgotna łąka nad rzeką Łydynią, 16.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*; **EC7431:** Latonice, łąka, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*; **EC8510:** Nasielsk, podmokła łąka nad rzeką Nasielną, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*; **EC9401:** Śniadówek, łąka nad Wkrą, 8.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*

Taraxacum vindobonense Soest

EC8510: Nasielsk, podmokła łąka nad rzeką Nasielną, 6.05.2006, *leg. J. i P. Marciniuk, det. J. Štěpánek*; **EC7431:** Latonice, łąka, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*

Sect. *Ruderalia* Kirschner, H. Øllgaard & Štěpánek

Taraxacum acervatulum Rail.

EC8500: Nasielsk, łąka, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*

Taraxacum copidophyllum Dahlst.

EC8500: Nasielsk, łąka, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*; **EC8522:** Żabiczyn, łąka, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*; **EC8730:** Serock, łąka nad Narwią, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*; **EC9602:** Ludwinowo Zegrzyńskie, łąka, 9.05.2007, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*

Taraxacum cordatum Palmgr.

EC8620: Jaskółowo, łąka, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*

Taraxacum diastematicum Markl.

EC8620: Jaskółowo, łąka, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*; **EC8512:** Chrcynno koło Serocka, łąka, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*

Taraxacum ekmanii Dahlst.

EC3721: Sulicha, łąka nad rzeką Orzyc, 7.05.2008, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*

Taraxacum fulgidum Hagl.

EC7420: Nowe Miasto, łąka w okolicach mostu nad Soną, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*; **EC3731:** Stary Podoś, łąka nad rzeką Orzyc, 9.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*; **EC7431:** Latonice, łąka, 6.05.2006, *leg. et det. J. i P. Marciniuk*

Taraxacum glossocentrum Dahlst.

EC7431: Latonice, łąka, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk

Taraxacum glossodon Sonck & H. Øllg.

EC8730: Serock, łąka nad Narwią, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk; **EC7420:** Nowe Miasto, łąka w okolicach mostu nad Soną, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk

Taraxacum haematicum Hagl. ex H. Øllg. & H. Wittzell

EC3731: Stary Podoś, łąka nad rzeką Orzyc, 4.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk; **EC7420:** Nowe Miasto, łąka w okolicach mostu nad Soną, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk

Taraxacum hemicyclum Hagl.

EC8500: Nasielsk, łąka, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk

Taraxacum hepaticum Rail.

EC8730: Serock, łąka nad Narwią, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk; **EC8522:** Żabiczyn, łąka, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk; **EC7432:** Klukowo, łąka, 11.05.2007, leg. et det. J. i P. Marciniuk; **EC7420:** Nowe Miasto, łąka w okolicach mostu nad Soną, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk

Taraxacum leptodon Markl.

EC8522: Żabiczyn, łąka, 6.05.2006, leg. J. i P. Marciniuk, det. Z. Głowacki

Taraxacum oblongatum Dahlst.

EC8512: Chrcynno koło Serocka, łąka, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk

Taraxacum pseudoretroflexum M. P. Chr.

EC8522: Żabiczyn, łąka, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk; **EC2431:** Kosmowo, łąka nad rzeką Węgierką, 26.04.2006, leg. P. Marciniuk, det. J. i P. Marciniuk

Taraxacum pulchrifolium Markl.

EC7432: Klukowo, łąka, 11.05.2007, leg. et det. J. i P. Marciniuk; **EC3721:** Sulicha, łąka nad rzeką Orzyc, 7.05.2008, leg. et det. J. i P. Marciniuk; **EC2431:** Kosmowo, łąka nad rzeką Węgierką, 26.04.2006, leg. et det. P. Marciniuk; **EC8512:** Chrcynno koło Serocka, łąka, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk

Taraxacum semiglobosum H. Lindb.

EC8730: Serock, łąka nad Narwią, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk

Taraxacum sinuatum Dahlst.

EC7432: Klukowo, łąka, 11.05.2007, leg. et det. J. i P. Marciniuk; **EC8500:** Nasielsk, łąka, 6.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk; **EC3731:** Stary Podoś, łąka nad rzeką Orzyc, 9.05.2006, leg. et det. J. i P. Marciniuk

Taraxacum tenebricans (Dahlst.) H. Lindb.

EC7432: Klukowo, łąka, 11.05.2007, leg. et det. J. i P. Marciniuk

UWAGI KOŃCOWE

W pracy podano 43 stanowiska 20 gatunków rodzaju *Taraxacum* stwierdzonych na naturalnych i półnaturalnych siedliskach Wysoczyzny Ciechanowskiej. W grupie tej znalazły się dwa gatunki z zagrożonej sekcji *Palustria* (KIRSCHNER & ŠTĚPÁNEK 1998), są to *T. paucilobum* – najczęściej spotykany w Polsce gatunek tej sekcji oraz znacznie rzadszy *T. vindobonense*, który na Wysoczyźnie Ciechanowskiej prawdopodobnie występuje na północnych krańcach zasięgu (MARCINIUK & MARCINIUK 2006). Spośród 18 gatunków z sekcji *Ruderalia* na uwagę zasługują nowe stanowiska *T. copidophyllum*, *T. fulgidum* i *T. haematicum*. Gatunki te w Polsce spotykane są dość rzadko, niemal wyłącznie na siedliskach naturalnych i półnaturalnych. Równie interesujące jest występowanie na Wysoczyźnie Ciechanowskiej gatunków o bardzo słabo poznanym w Polsce rozmieszczeniu, są to: *T. leptodon* – podany dotychczas z czterech stanowisk (TACIK 1980; ØLLGAARD i in. 2000) oraz *T. glossocentrum* znany z pięciu publikowanych stanowisk (TACIK 1980; ØLLGAARD i in. 2000, 2002).

Podziękowania. Pragniemy serdecznie podziękować Panom: Drowi J. Štěpánkowi, A. Hagendijkowi i P. Oosterveldowi za potwierdzenie oznaczeń, Prof. Z. Głowackiemu za oznaczenie *T. leptodon*.

LITERATURA

- GŁOWACKI Z. 2004. Morfologia i taksonomia rodzaju *Taraxacum* (Asteraceae). – Fragn. Flor. Geobot. Polonica, Suppl. 6: 59–64.
- KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. 1997. A nomenclatural checklist of supraspecific names in *Taraxacum*. – Taxon 46: 87–98.
- KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. 1998. A monograph of *Taraxacum* sect. *Palustria*. s. 281. Institute of Botany, Academy of Sciences of the Czech Republic, Průhonice.
- KONDRACKI J. 2002. Geografia regionalna Polski. s. 370. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- LUNDEVALL C. F. & ØLLGAARD H. 1999. The genus *Taraxacum* in the Nordic and Baltic countries: types of all specific, subspecific and varietal taxa, including type locations and sectional belonging. – Preslia 71: 43–171.
- MARCINIUK J. & MARCINIUK P. 2006. New sites of *Taraxacum portentosum* Kirschner & Štěpánek and *Taraxacum vindobonense* Soest against a background of their distribution in Poland. – Biodiv. Res. Conserv. 3–4: 304–307.
- ØLLGAARD H., GŁOWACKI Z. & KRECHOWSKI J. 2000. Gatunki rodzaju *Taraxacum* (Asteraceae) w Polsce. Cz. 1. Pomorze, Mazowsze i Podlasie. – Fragn. Flor. Geobot. Polonica 7: 5–62.
- ØLLGAARD H., GŁOWACKI Z., FALKOWSKI M. & KRECHOWSKI J. 2002. Gatunki rodzaju *Taraxacum* (Asteraceae) w Polsce. Cz. 2. – Fragn. Flor. Geobot. Polonica 9: 3–20.
- TACIK T. 1980. *Taraxacum* Wiggers, Mniszek (Dmuchawiec). – W: A. JASIEWICZ (red.), Flora polska. Rośliny naczyniowe Polski i ziem ościennych 14. s. 199. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Kraków.
- ZAJĄC A. 1978. Założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce”. – Wiad. Bot. 22(3): 145–155.

SUMMARY

In the paper 43 locations of 20 species from *Taraxacum* genus have been given, located in natural and seminatural habitats of Wysoczyzna Ciechanowska (geographical mesoregion, situated north of Warsaw). The locations were localized in the net of ATPOL cartogram (ZAJĄC 1978) with accuracy to the square of 2.5 km side, involving location of the nearest town. In the list of species there are two endangered ones from *Palustria* section (*T. paucilobum* – the most popular species of the section in Poland, and much more rare *T. vindobonense*, which can probably be found on its northern location boundary in Wysoczyzna Ciechanowska region). Of all the 18 species from *Ruderalia* section, we should pay attention to the new locations of *T. copidophyllum*, *T. fulgidum* and *T. haematicum*. These species are rare in Poland, they are present only in natural and seminatural habitats. Equally interesting is the presence in the region of Wysoczyzna Ciechanowska of species with poor recognition of their location in Poland, like *T. leptodon* – with only four reported locations, and *T. glossocentrum* – known in five published locations.

Przyjęto do druku: 26.11.2009 r.